

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2023 – 2024

Vallalia barnehage

Forord

Barnehagene i Bergen kommune utarbeider sine årsplaner i samsvar med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager 2018-2021 (23)

«Sammen for kvalitet – lek og læring» beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for gjeldende periode.

Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er «Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre». Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

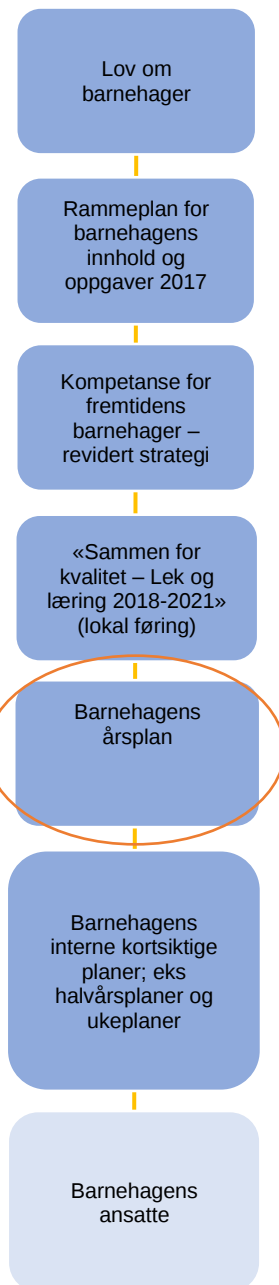
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

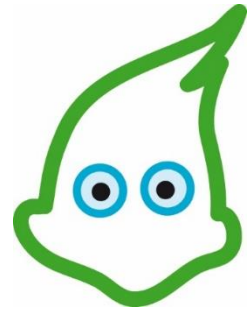

Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	6
1.2 Metodevalg	7
1.3 Kjerneverdier	7
1.3.1 Ser barnet	7
1.3.2 Varme	8
1.3.3 Inkluderende	8
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	10
– medvirkende barn i lek og læring	10
2.1 Tilknytning	10
2.2 Lek	11
2.3 Læring	12
2.4 Barns medvirkning	13
2.5 Vennskap og felleskap	13
2.6 Mangfold	14
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	15
3.1 Fagområder	16
3.1.1 Språk som basiskompetanse	16
3.1.2 Matematisk kompetanse	17
3.2 Digitale verktøy	18
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	19
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	19
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	20
4.2.1 Dokumentasjon	20
4.2.2 Vurdering	20
4.2.3 Oppfølging	21
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	21
I. Barnesyn og læringssyn	22
II. Pedagogisk relasjonskompetanse	23

III.	Danning gjennom omsorg, lek og læring	24
IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	25
V.	Overganger	25
a.	Tilvenning i barnehagen	25
b.	Overganger og sammenheng innad i barnehagen	26
c.	Samarbeid og sammenheng med skolen	26
VI.	Foreldremedvirkning	26
VII.	Bærekraftig utvikling	27
VIII.	Psykososialt barnehagemiljø	27
IX.	Barns seksuelle helse	28

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

1.1 Struktur og organisering

Vallalia barnehage er en fire avdelings barnehage med til sammen 62 barn. Barna kommer hovedsakelig fra nærmiljø.

Våre avdelinger:

Fjelltoppen: 3 – 6 år
Granskauen: 3 – 6 år
Konglene: 1 – 3 år
Spirene: 1 – 2 år

Personalet i Vallalia barnehage består av til sammen 17 ansatte,

14 kvinner og 2 menn:

Styrer:	1
Pedagogiske ledere:	4
Barnehagelærere:	4
Barne- og ungdomsarbeidere:	5
Assistenter:	3
Læringer:	1

Vi har jevnlig inne læringer fra videregående og studenter fra høyskolen. I tillegg har vi spesialpedagoger og kommunal tilretteleggingsressurs.

1.2 Metodevalg

Mål: Å utvikle Vallalia barnehagen som en lærende organisasjon.

Arbeidsmetoden er å utnytte og styrke personalets kollektive kompetanse i vår organisasjon. Dette skal vi oppnå ved å bruke intern kompetanse samt jobbe med strukturkvalitet på alle nivåer. Vårt mål er lik kvalitet på alle avdelingene.

ICDP - International Child Development Programme

Metoden bygger på dyptliggende psykologiske prosesser i kommunikasjonen mellom mennesker. Metoden vil være med på å utvikle og styrke personalets kommunikasjon med barn og andre samarbeidspartnere.

Metodens grunnlag representerer et humanistisk verdisyn som legger vekt på tre hovedpunkt:

- Likeverd: Alle individer er like mye verdt, og andres opplevelser av virkeligheten er like betydningsfulle som ens egen.
- Empati: Følelser kan ikke bestrides, og mennesker bør møtes på følelser mer enn på atferd.
- Ressursorientering: Alle mennesker har positive ressurser som kan hentes fram og bidra til endring.

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

1.3.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

I Vallalia barnehage skal vi skape et barnehagemiljø som er preget av tillit, trygghet og trivsel. Vi skal se barnet som et kompetent medmenneske. Likeverd er sentralt i vårt syn, sammen med respekt og anerkjennelse. Barn har rett til å bli sett og hørt, og få uttrykke sine egne ønsker og behov. Voksne rundt barnet skal vise evne til å tolke og forstå barnet, og støtte det i dets utvikling og læreprosesser.

Det er vår oppgave å gi hvert enkelt barn et best mulig tilbud ut fra dets forutsetninger. Vi skal være voksne som er til stedet for barna, på gulvet, i leken og i situasjoner der barn trenger veiledning og støtte.

Vårt mål er at barna skal lære av å gjøre egne erfaringer i lek og sosialt samspill. De voksne må derfor legge til rette for et godt læringsmiljø rundt barna hvor det tas hensyn til barnets alder og modning.

1.3.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

I vår barnehage skal alle barn bli tatt på alvor, føle seg trygge og være omgitt av gode omsorgspersoner. Omsorg for oss i Vallalia barnehage handler om å møte barnet der de er og bry oss om hele mennesket. Det innebærer å se det unike i hvert enkelt barn og samtidig se han/hun som en del av gruppen. Det er et mål for oss i Vallalia barnehage at omsorg skal prege små og store gjennom hele barnehagehverdagen. Vi skal legge merke til og støtte barnas omsorgshandlinger, samtidig som vi må utfordre barna til å vise omsorg der barna ikke av seg selv handler omsorgsfullt. Relasjonene mellom voksne og barn skal være preget av innlevelse og nærhet, hvor de voksne skal være lydhør for barnets ønsker og behov.

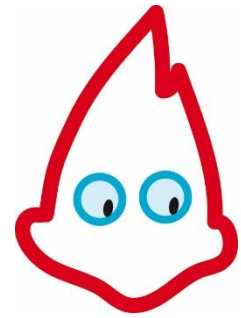
Omsorg handler også om å være tydelige voksne som setter grenser. Vi vil formidle klare og tydelige rammer på en god måte, slik at det gir trygghet for barna.

1.3.3 Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

I vår barnehage jobber vi for å etablerer vennskap og at alle skal ha noen å leke med. Det er viktig at voksne samtaler med barna om hvordan vi skal være mot hverandre, og fremhever de positive situasjonene for å forebygge mobbing og utestengelse. Vi legger til rette for at barna skal få oppleve et fellesskap, der det er rom for alle og vennskap kan knyttes på avdelingen barnet går på og på tvers av avdelingene. Vi vil skape felles arenaer der alle barna møtes for felles opplevelser. Alle barn skal oppleve at de er betydningsfulle og viktige i gruppen og fellesskapet, uavhengig av egen bakgrunn og funksjonsnivå. Inkludering krever trygge voksne som kan vise åpenhet og som bryr seg i møte med barn, foreldre og medarbeidere.

Å skape en god relasjon handler ikke om at den voksne alltid skal imøtekomme barnets ønsker. Barnet skal imidlertid føle at det blir sett og tatt på alvor i enhver situasjon, også der hvor den voksne må ta en beslutning som går på tvers av det barnet ønsker å oppnå. Det viktige er den følelsen barnet sitter igjen med av å være et respektert og akseptert individ. Vårt mål er at relasjonen mellom barn og voksne skal bygge på likeverdighet. Det er den voksne har ansvaret for kvaliteten i relasjonen.

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

Dagens barn vokser opp i det 21. århundre, hvor de står overfor nye utfordringer og muligheter. Deres kunnskap og holdning til utforskning og problemløsning vil bidra til å utforme fremtiden. Bergen kommune har valgt ut tre prioriterte områder. Dette er områder som skal danne grunnlag for barns læring inn mot det 21. århundre

2.1 Tilknytning

Barnas behov for trygghet, omsorg og nærhet er avgjørende for deres videre utvikling både i et psykologisk, utviklingsmessig og læringsrelatert perspektiv. Personalet skal være følsomme for at barna skal få utvikle sine følelsesmessige og sosiale evner.

En trygg tilknytning møter to ulike behov hos barnet. Det ene er barnets avhengighet og behov for beskyttelse og omsorg. Den andre er barnets selvstendighet og behov for å undersøke og mestre verden. Det er dette som danner grunnlaget for barnets selvstendighet og livsmestring.

MÅL:

Alle barn skal oppleve trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen.

Kjennetegn ved måloppnåelse:

Personalet skal:

- legge opp til en god start for barnet, med en kontaktperson som barn og foreldre kan forholde seg til
- lytte til barna og tolke de små barnas kroppsspråk
- skape gode relasjoner til barn - barn, voksen - barn
- være engasjerte og omsorgsfulle overfor alle barn
- være en trygg base for barn
- legge til rette for gode overganger i hverdagen for barna
- være åpne og interessert i gjensidig kommunikasjon med barna
- være til stede og barna skal oppleve at de blir sett og hørt
- legge til rette for at barn og foreldre skal få bli kjent med barna og personale når de bytter avdeling
- legge til rette for en trygg og god overgang fra barnehage til skole

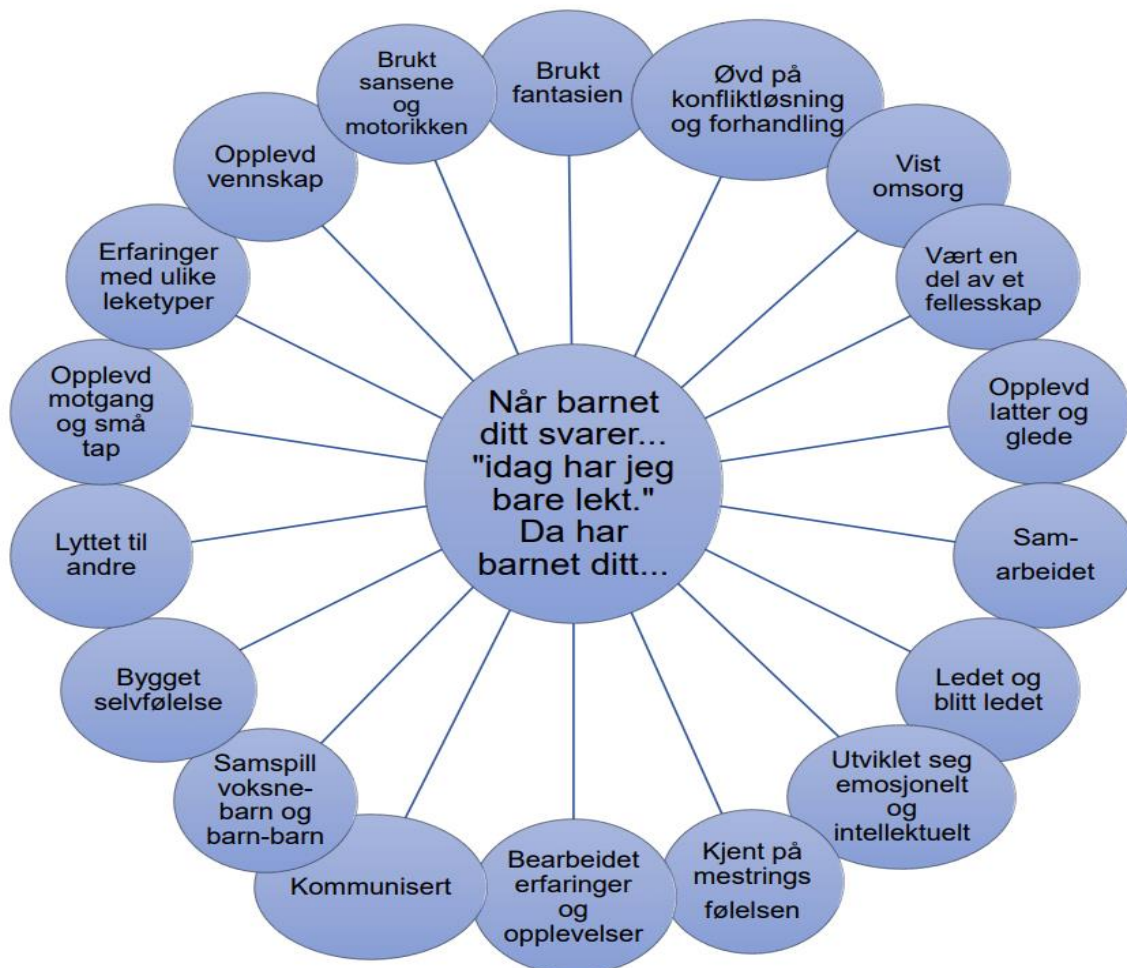
2.2 Lek

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne.

Kjennetegn ved måloppnåelse:

Personalet skal:

- være aktiv i lek sammen med barna
- støtte og veilede barna i lek
- ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken
- være bevisst lekens egenverdi
- observere barnas lek for å ivareta barnas psykososiale miljø

2.3 Læring

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, lære utforske og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring.

Barn lærer gjennom erfaring, opplevelser og i samspill med andre. I barnehagehverdagen møter barna situasjoner der de kan lære; i lek, planlagte aktiviteter, uformelle aktiviteter, samtaler, under måltid og påkledning. Det er vår oppgave å gi barna ulike opplevelser i barnehagen. Vi skal være pådrivere til positiv læring ved å gi barna rom for nye opplevelser, utforskning og mestring.

MÅL:

Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt.

Kjennetegn ved måloppnåelse:

Personale som:

- Er oppmerksomme på barnas interesser og engasjement
- Legger til rette for læring i ulike situasjoner (formelle- og uformelle læringssituasjoner)
- Hjelper barna til å skape forståelse
- Lar barna få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser

2.4 Barns medvirkning

I Vallalia barnehage skal barn oppleve at de har medvirkning og innflytelse i sin hverdag. Det er viktig at barns ønsker og behov blir hørt og tatt på alvor. Barn skal få en begynnende forståelse for; demokrati, samhandling og respekt for hverandres meninger og tanker. Barna skal være med å medvirke der de har forutsetning til å medvirke. De voksne er ansvarlig for de avgjørelsene som blir tatt sammen med og for barna. Vi skal legge til rette og oppmuntre til at barna skal få innflytelse i sin hverdag.

MÅL:

Barna skal oppleve at de har medvirkning og innflytelse i sin hverdag.

Kjennetegn ved måloppnåelse:

Personale som:

- lytter og møter barna der de er
- tar hensyn til barns interesser og meninger
- tilrettelegger for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.
- er være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår.
- ta barnas ønsker og behov til å bli hørt på alvor.
- støtte barn til å skape gode relasjoner i lek.
- legger til rette for at barna skal få være aktiv med i planlegging og evaluering
- dokumentere barns medvirkning for foreldre.

2.5 Vennskap og felleskap

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I Vallalia barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet. Barna skal få oppleve å være i positivt samspill med barn og voksne. Vi jobber for å etablere vennskap og at alle barn skal ha noen å leke med. Personalet skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.

MÅL:

Alle barn skal oppleve at de er betydningsfulle og viktig i gruppen og fellesskapet, uavhengig av egen bakgrunn og funksjonsnivå.

Kjennetegn ved måloppnåelse:

Personalet som:

- jobber med temaet vennskap kontinuerlig
- legger til rette for små lekegrupper
- tar hensyn til vennskap når barn bytter avdeling
- er aktive i leken sammen med barna
- snakker om hvordan vi skal være med hverandre

2.6 Mangfold

Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet. Dette kan oppnås ved å synliggjøre og fremme mangfold og gjensidig respekt i barnehagen. Barna skal få oppleve at det finnes ulike måter å tenke, handle og leve på. Samtidig skal barnehagen gi felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskapet.

Internasjonal måned:

Hvert år markerer vi *Internasjonal måned* i november. Vi bruker det pedagogiske opplegget *FORUT*, der barn i Norge lærer om barn i andre land. Barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre og fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og ulikheter.

Samenes nasjonaldag:

Barnehagen skal synliggjøre samisk kultur og bidra til at barna kan utvikle respekt og fellesskapsfølelse for det samiske mangfoldet. Vi markerer Samenes nasjonaldag 6. februar. I forkant av markeringen jobber vi med temaet på hver avdeling. Vi snakker om hvem samene er, hvor de bor, kulturen, musikken, reindriften og klesplagg. Vi lager reinsdyrskav m/tilbehør til alle barna på Samenes dag.

MÅL:

Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet.

Kjennetegn ved måloppnåelse:

Personale som:

- bruke leken og hverdagssamtalen til å snakke om likheter, ulikheter og at vi er en del av et felleskap
- har kunnskap om og gjennomfører prosjektarbeid der barn lærer om samer og andre lands tradisjoner og kulturer gjenspeiler mangfoldet i samfunnet
- dokumenterer barnehagens arbeid for foreldrene
- leser bøker om mangfold

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

Prosjekt Bernelitteratur

I Vallalia barnehage har vi i barnehageåret 2023/2024 valgt å ha *Bernelitteratur* som et felles temaprojekt i hele barnehagen. Gjennom prosjektarbeid skaper vi felleskap på huset der vi har arena for utforskning, fordypning og forståelse. Prosjektarbeid er et prosessorientert arbeid som ikke har en begynnelse eller en slutt.

Barna skal få medvirke gjennom hele prosessen. Vi vil komme innom alle fagområdene i rammeplanen i løpet av prosjektet vårt. Barna vil få opplevelser gjennom bøker, eventyr og sanger, lytting, kroppslig lek, barnekultur, undring og fantasi, vennskap, respekt for andre, musikk og drama.

Bøker og litteratur skal ha stor plass i vår barnehage dette året. Vi har et variert utvalg bøker til hele barnegruppen. Hver avdeling jobber ut ifra barnas alder og forutsetninger. Vi voksne i Vallalia barnehage skal legge til rette for gode lesemuligheter for barna hver dag. Bøker skal være synlige på avdelingen slik at barna selv kan ta initiativ til lesing.

«Forskning viser at høytlesning har stor betydning for språkutviklingen til barna. Forskere fant ut at høytlesning var den aktiviteten som i størst grad bidro til utvikling av barnas passive ordforråd, altså antallet ord barna forsto».

«Barns som blir lest høyt for blir ofte gode lesere selv, noe som er viktig for å kunne tilegne seg kunnskap og lykkes i samfunnet og arbeidslivet. Litteratur er en kilde til gode, felles opplevelser. I tillegg bidrar litteraturopplevelser til at man utvikler empati, kreativitet, fantasi og evnen til å konsentrere seg».

Barnehage.no

3.1 Fagområder

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

3.1.1 Språk som basiskompetanse

Språk er et av satsningsområdene til Bergen kommune. Barnehagen skal bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling

Personalet skal se og høre viktigheten med språk som uttrykksform for barna. Språk er med på å skape vår egen identitet og er en måte å komme inn i lek med andre barn. Det er derfor viktig at vi har fokus på språk og bruker ulike lekemetoder for å fremme god språkutvikling og interessen for språk hos barn.

Språk som basiskompetanse er en av barnehagens viktige oppgaver og er vesentlig for barns utvikling. Dette område skal vi ha fokus på første halvdel av barnehageåret. Språkarbeidet i vår barnehage skal være planlagt og organisert slik at språkmiljøet støtter alle barns språktilegnelse. Et godt språk er «døråpner» i de fleste situasjoner; å få venner, formidle ønsker, bli forstått, redskap for tankene, identitetsskapende, lære begreper og få ny kunnskap. Vi voksne har ansvar for å skape et miljø som fremmer god språkutvikling for alle. Det innebærer å støtte barna, ved å være til stede, lytte og ta barnas initiativ. Ved å bygge videre på dette kan vi utvide barnas ordforråd og begrepsforståelse.

Vi skal gi *alle* barn positive erfaringer med å bruke språket, og språkstimuleringen skal være en del av det daglige arbeidet. Vi kommer til å starte opp med språkgrupper på tvers av avdelingene. Det kommer til å være et språklig fokus for alle barna, men spesielt for barn som trenger ekstra tilrettelegging.

Vi skal ha:

- Språk og lesegrupper
- Lekegrupper

3.1.2 Matematisk kompetanse

Matematisk kompetanse handler om at barnehagen skal legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende.

Barn uttrykker matematikk i både språk og handlinger i hverdagsaktiviteter. Disse ulike uttrykkene finner vi i alt fra eventyr, rim, spill og påkledning, deres kreativitet og romforståelse.

Barn er nysgjerrige, det er derfor vesentlig at personalet er bevisst på hva matematikk i barnehagen kan være og innehar en kompetanse til å ta det i bruk i her-og-nå situasjoner. Matematikk i hverdagen er f.eks. påkledning, måltid, klossebygging osv. Når vi bygger klosser med barna, snakker vi gjerne om å sette den gule klossen oppå den blå klossen, eller den minste oppå den største, eller vi teller klosser som skal ligge etter hverandre, ser hvor høyt vi klarer å bygge, o.l.

Under måltidene med barna, snakker vi gjerne om mengder. Som f.eks. hvor mye melk det er i glasset, hvem som har mest og minst, hvor mange osteskiver som er nok, og at vi deler skiver i to. Det er i disse situasjonene det ligger naturlig læring. Det avhenger av at de voksne er bevisste på det som skjer rundt oss slik at vi kan bygge videre og ha gode samtaler med barna.

I tillegg til her-og-nå situasjonene bruker vi også spill, sanger og regler og ulikt matematisk materiale som finnes på huset. Matematikken skal være synlig på avdelingene i form av tall, farger og former på veggene, samt dager og måneder, noe som gjør det tilgjengelig og lett å ta i bruk som inspirasjon til samtaler med barna.

I tillegg til de hverdagslige aktivitetene har også rammeplanen for barnehagene to fagområder som spesifiserer arbeidet med barnas matematiske kompetanse. *Antall, rom og form* og *Natur, miljø og teknologi*.

For oss i Vallalia barnehage handler matematisk kompetanse om å gi barna en begynnende forståelse for blant annet tall, former og størrelser. Vi vil derfor gripe tak i hverdagssituasjonene hvor matematikk brukes, for eksempel; i lek, spill, matlaging, påkledning osv. Matematikk finnes overalt, de voksne må være bevisste og bygge videre på det barna kan. De voksne må også være bevisst på å bruke matematiske begreper i hverdagen.

Matematikk vil bli ekstra vektlagt i førskolegruppen, i form av førskoleoppgaver og spill.

Personalet skal:

- ivareta matematikk i barnas hverdag med en lekende tilnærming
- være bevisst at matematikk kommer til syne i barnehagens fysiske rom
- legge til rette for utforskning, eksperimentering og undring på barnas premisser
- bruke naturen som arena for utforskning og læring
- ha innsikt i hvordan barn lærer matematikk, styrke deres interesse og ivareta deres matematikkglede

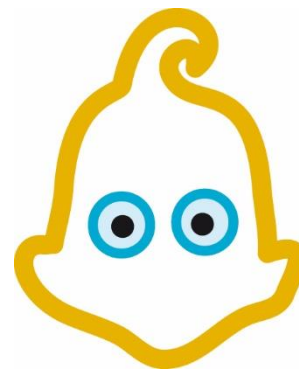
3.2 Digitale verktøy

Digitale verktøy er en del av det pedagogiske arbeidet med barn i det 21. århundre. Dette krever voksne som ser verdien og fordelene disse ulike verktøyene tilbyr. Digitale verktøy er ikke et mål i seg selv, men en metode for å nå andre mål. Digital kompetanse og dømmekraft er vesentlige ferdigheter for barns læring og utdanning. Barna skal bli kjent med ulike digitale verktøy som foto, lyd, nettbrett, Smart Board, video, skanning og kopiering. Personalet skal utforske sammen med barna og se mulighetene i bruken av slike verktøy.

Gjennom prosjekt skal vi kunne knytte bruken av digitale verktøy opp mot dette arbeidet. Personalet skal da kunne delta med barna, vurdere relevansen og være kreativ. På denne måten vil barna utvikle seg til aktive produsenter og ha eierskap til det de utformer. De skal selv få ta bilder, ta utskrift og laminere. Dette er med på å øke kompetansen ved å utforske og skape.

Personalet skal

- legge til rette for at barna får prøve, undersøke, lære, leke og skape ved hjelp av digitale verktøy
- få økt kunnskap og innsikt i å bruke digitale verktøy til pedagogisk arbeid
- være aktiv sammen med barna og vurdere relevans og egnethet ha kjennskap til nettvett å videreføre denne kunnskapen til barna

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Kvalitetsutviklingsplanen «Sammen for kvalitet – Lek og læring 2018 – 2021» viderefører satsingsområdene; *Pedagogisk relasjonskompetanse, språk og matematikk*. Dette er områder vi vil fortsette å jobbe med og ha fokus på i vårt utviklingsarbeid.

Pedagogisk relasjonskompetanse

I barnehageåret 2023 – 2024 vil vi ha fokus på *Pedagogisk relasjonskompetanse*. Dette er et område som er rettet mot barnehagens ansatte og det skal prege hele barnehagehverdagen vår. Kvaliteten på den pedagogiske relasjonskompetansen handler om de ansattes bevisste holdninger, verdier, barnesyn, læringssyn og personalets handlinger i møte med barn. Ansattes møte med enkeltbarn og barnegruppe er den viktigste byggesteinen i et bærekraftig psykososialt barnehagemiljø.

I arbeidet med pedagogisk relasjonskompetanse ønsker vi å øke personalets bevissthet og kunnskap rundt samspill og tilknytning. Vi kommer til å bruke programmet *ICDP* (*International Child Development Programme*) i vår barnehage, som bygger på 8 temaer for godt samspill:

1. Vis positive følelser – vis at du er glad i barnet.
2. Juster deg til barnet og følg dets initiativ.
3. Snakk med barnet om ting det er opptatt av og prøv å få i gang en følelsesmessig samtale.
4. Gi ros og anerkjennelse for det barnet klarer å gjøre.
5. Hjelp barnet til å samle oppmerksomheten sin, slik at dere har felles opplevelse av det som er rundt dere.
6. Gi mening til det barnet opplever ved å sette ord på det, med følelser og entusiasme.
7. Utdyp og gi forklaringer til det du opplever sammen med barnet.
8. Hjelp barnet og kontrollere seg selv ved å planlegge sammen og ved å sette grenser på en positiv måte.

Pedagogisk relasjonskompetanse er noe vi må jobbe med systematisk, både på avdelingsmøter og personalmøter. De pedagogiske lederne i barnehagen skal gå på kurs i *programmet ICDP* og dette skal brukes som kompetanseheving videre i arbeid med resten av personalet.

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

Vi i Vallalia barnehage skal jobbe aktivt med dokumentasjon for å synliggjøre det pedagogiske arbeidet vi gjør i vår hverdag. Vi skal dokumentere hva barna gjør, men også vurdere oss selv i møtet med barna i tråd med mål fra rammeplan, kvalitetsutviklingsplanen og årsplanen. Gjennom oppfølging gir vi informasjon og innblikk i barnas hverdag. På denne måten skapes det en åpenhet i barnehagen

4.2.1 Dokumentasjon

Dokumentasjon av hva barna gjør fremmer arbeidet med å skape gode pedagogiske prosesser, og utvikler gode relasjoner mellom voksne og barn. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet kan gi foreldre, lokalmiljøet og kommunen informasjon om hva barn opplever, lærer og gjør i barnehagen. De ulike dokumentasjonsformene vi bruker er:

- månedsplan
- praksisfortellinger
- bilder
- observasjoner
- barnepermer

4.2.2 Vurdering

Gjennom observasjon får vi kunnskap om barnegruppens og enkelt barns trivsel og utvikling. Deres erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsgrunnlaget. Hele personalgruppen skal delta i vurderingsarbeidet, dette bidrar til å utvikle barnehagen som pedagogisk virksomhet.

Personalet møtes på avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager der vi sammen arbeider aktivt med satsningsområdene våre. På møtene våre bruker vi ulike metoder og dokumentasjon fra hverdagen for å utvikle vår refleksjon over praksis. Gjennom møter og kurs hever vi vår kompetanse sammen og finner ut hva vi skal fokusere videre på.

- møter
- kurs
- planleggingsdager
- barnesamtaler

4.2.3 Oppfølging

Vi skal gjennom arbeidet med dokumentasjon og vurdering kunne sikre hverdagskvaliteten til barna. Oppfølging skal videreføre det interne arbeidet til foresatte og det kommunale.

De ansatte skal jobbe aktivt med det fysiske rom som skal gjenspeile barnas interesser og fantasi. Dette gir de foresatte innblikk i hverdagen deres.

Månedspanen skal dokumentere det pedagogiske innholdet, mens månedsbrevet skal følge opp hva som fungerte og ikke, barnas interesser, deres glede og de gode øyeblikkene i hverdagen.

Kommunen som barnehageeier etablerer metoder og verktøy sammen med barnehagene. Dette for å beskrive og dokumentere den enkelte barnehagens ståsted og utviklingsbehov. Gjennom brukerundersøkelsen får vi innblikk og tilbakemelding fra foresatte. Dette verktøyet blir grunnlaget for videre oppfølging av intern praksis og videreutvikling.

- interesser og fantasi
- månedsbrev
- brukerundersøkelsen
- barnesamtaler
- informasjon til foreldre, dagen i dag, følge opp foreldrene sine ønsker om mer informasjon.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Vi ønsker at foreldre får god daglig informasjon om barna, ved levering og henting. Foreldre skal få informasjon om hva vi jobber med i barnehagen og hvorfor, gjennom månedsplaner, månedsbrev ol.

En barnesamtale er en samtale mellom barnet og en voksen der barnet forteller om egen opplevelse av lek og trivsel i barnehagen. Barnesamtalene er et verktøy til refleksjon om barnas leke og læringsmiljø og en innfallsvinkel til å drøfte barnehagens kvalitet sett fra barnas ståsted.

Resultatene fra barnesamtalene skal brukes i videre arbeid i barnehagen. På den måten får barna medvirke i planene våre og til sin hverdag i barnehage

Del to

I. Barnesyn og læringssyn

Vi ser på barnet som et kompetent medmenneske. Likeverd, respekt og anerkjennelse er sentralt i vårt syn. Barna skal bli tatt på alvor, være trygge og omgitt av god omsorg. Vi skal gi hvert enkelt barn et best mulig tilbud ut fra dets forutsetning. I Vallalia barnehage skal vi møte barnet der de er og vi skal bry oss om hele mennesket. Det innebærer å se det unike i hvert enkelt barn og se han/hun som en del av gruppen.

Barn lærer gjennom erfaring, opplevelser og i samspill med andre. I barnehage - hverdagen møter barna situasjoner der de kan lære; i lek, planlagte aktiviteter, uformelle aktiviteter, samtaler, under måltid og påkledning. Det er vår oppgave å gi barna ulike opplevelser. Vi skal være pådrivere til positiv læring ved å gi barna rom for nye opplevelser, utforsking og mestring.

Barn er kompetente, nysgjerrige, utforskende og lærer gjennom de erfaringer de gjør seg. God kommunikasjon er grunnleggende for utvikling og læring. Det er viktig for oss å ha voksne som skal være synlige og gode modeller for barna, og som ivaretar "her-og-nå"-situasjonene i løpet av en dag. Vi vil motivere og inspirere barna til å lære ved å være engasjerte voksne som fungerer som "støttende stillas".

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

Pedagogisk relasjonskompetansen er personalets evne til å se, forstå og justere seg til hvert enkelt barn. Uten å gi opp sitt eget perspektiv, lederskap og integritet.

Personalet skal gi ros og anerkjennelse og ha et felles fokus med barna. Det skal gis mening til barnas opplevelser, og det skal settes positive grenser når noe ikke er akseptabelt. Pedagogisk relasjonskompetanse handler også om at det er den voksne som alltid har hovedansvaret for kvalitet i samspillet med barna.

For at det skal skje positiv utvikling og læring hos barn over tid er det viktig at det er et godt følelsesmessig klima i barnehagen. Barnehagegruppen skal være preget av nærhet, at vi ser hverandre, rom for å være seg selv og utprøving. Voksne skal lytte til enkeltbarn og barn i gruppe. Inkludere alle og la alle medvirke. Voksne har fokus på trøst og å finne gode løsninger i konflikter.

Vi bruker metoden ICDP. Denne metoden bygger på dyptliggende psykologiske prosesser i kommunikasjon mellom mennesker. Metoden vil være med på å utvikle og styrke personalets kommunikasjon med barn og andre samarbeidspartnere. Metodens grunnlag representerer et humanistisk verdisyn som legger vekt på tre hovedpunkt:

- Likeverd: Alle individer er like mye verdt, og andres opplevelser av virkeligheten er like betydningsfulle som ens egen.
- Empati: Følelser kan ikke bestrides, og mennesker bør møtes på følelser mer enn på atferd.
- Ressursorientering: Alle mennesker har positive ressurser som kan hentes fram og bidra til endring.

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Danning er en livslang prosess som foregår hele livet. Danning betyr for oss å hjelpe barna til å bli den beste utgaven av seg selv. Dette ved hjelp av vår forståelse, støtte og veiledning.

Når mange barn møtes i barnehagen er det viktig for oss at de møter voksne som kan hjelpe dem å bli kjent med fellesskapets normer og regler og samtidig lære seg selv å kjenne, dvs. styrke sin selvfølelse. Vi tenker at danning skjer i de fleste hverdagssituasjoner i barnehagen. Det handler om hvordan vi er mot hverandre, hvordan vi snakker til hverandre og hvilke rollemodeller vi er for hverandre. Vårt fokus skal være å fremheve det positive i samspillet mellom barna. Vi er opptatt av anerkjennende kommunikasjon, å lytte og å vise omsorg.

En omsorgsfull relasjon er preget av lydhørhet, nærhet, innlevelse og evne og vilje til samspill. Vi mener at dersom barna skal tørre å være seg selv må trygghet og trivsel ligge i bunnen. Dette får vi til hvis vi ser barna og er til stede for dem gjennom dagen i barnehagen. Det er gjennom leken barna selv får erfare, og prøve å finne sin måte å håndtere hverdagen på. Gjennom leken utvikler barna sin empati og oppmerksomhet overfor andre barn. For å forstå ordet danning har vi i Vallalia som mål å diskutere i personalgruppen gjennom hele året, sammenhengen mellom barns medbestemmelse og voksnes grensesetting. Dette hjelper oss til å lage gode rammer i hverdagen som skal være med på å skape trygghet og forutsigbarhet for barn.

Lek skal ha en sentral plass i barnehagen, og dens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken er med på å hjelpe barnet til å få erfaring om seg selv og andre, lære empati og utvikle språklige ferdigheter.

I Vallalia barnehagen er lek det viktigste i vår hverdagen. Ved at vi har fokus på lek har vi fokus på barnet. Vi ser på lek som en verdi i seg selv. Leken er en viktig del av barns verden, og det er de som er eksperter. I leken dannes vennskap, den er lystbetont, skaper trivsel, glede og læring.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

Progresjon i barnehagens innhold må sees i sammenheng med barnas og barnegruppens progresjon. Dette innebærer at alle barn skal få utvikle seg, lære nye ting og oppleve fremgang gjennom stadig nye opplevelser og erfaringer. Vi har derfor endret barnehagens struktur. Vi ser at den nye inndelingen med to småbarnsavdelinger (1-3) og to storbarnsavdelinger (3-6) har gitt best utbytte hos oss.

For de minste blir de grunnleggende omsorgsbehovene dekket da alle er på det samme stadiet. På småbarn stadiet er tumleleken i fokus, denne leken innebærer herming og kroppslig lek. På storbarnsavdelingen har de utviklet seg fra tumleleken inn i rolleleken. Fantasien er sterk her, de inntar fantastiske roller med liv og lyst. De eldste i barnehagen tar denne leken til et enda høyere nivå igjen, med gjerne mer reelle karakterer. Konstruksjonsleken og regelleken er viktig for denne gruppen. Lekemiljøet tilrettelegges ut ifra barnas utvikling og modning.

V. Overganger

a. Tilvenning i barnehagen

Barn har ulike behov når det gjelder tilvenning i barnehage. For ett-åringene, eller kanskje to-åringene som ikke har vært lenge borte fra foresatte, så blir det en helt ny verden å forholde seg til. For å få en myk overgang til barnehage, så har vi de siste årene invitert de nye barna, uavhengig av alder, til besøk med foreldre i juni. Her får de mulighet til å bli litt kjent med barnehagen, de får hilse på personalet på sin avdeling og på hverandre. Vi har også et foreldremøte i august/september for foreldre og vi sender ut et velkomstbrev med navn på den som tar imot barnet. Slik håper vi å gjøre overgangen litt mykere for nye barn og foreldre. I gangen henger det oversikt med foto over barnehagens ansatte.

Ved oppstart i august, får barnet en tilvenningskontakt, som har hovedansvaret for barnet til barnet er trygg på sin nye tilværelse. Vi har tett dialog med foreldre og har utarbeidet skjema hvor foreldre kan gi oss informasjon om barnets vaner, hva som uroer, hva spiser barnet m.m. Om barnet har hatt vanskelige opplevelser i livet før de starter i barnehagen, så er det svært viktig at vi får informasjon om dette.

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

Vi i Vallalia barnehage er opptatt av å bygge gode relasjoner mellom barn/barn og barn/voksen. Ved å oppnå dette, samarbeider vi på tvers av alle avdelingene. En gang i uken har vi felles gruppe dag, der vi deler inn avdelingene i aldersbestemte grupper. Personalet tilpasser det pedagogiske innholdet basert på alder og interesser, men leken blir lagt like stor vekt på i hver gruppe.

Vi har

Bamsegruppen: barn 3-4 år

Vennegruppen: barn 4-5 år

Pandaklubben: barn 5-6 år (førskolegruppen)

I løpet av barnehage året har vi besøksdager, der barna som skal skifte avdeling får muligheten til å leke og bli kjent med de voksne og barna som skal gå på samme avdeling.

Førskolegruppen er for de eldste barna i barnehagen. Pandaklubben (førskolegruppen) har vi fokus på selvstendighet, samspill, sosial kompetanse og lek. Tall og bokstaver er temaer vi også jobber med gjennom hele året.

I løpet av barnehagens løp, skal barna få kjennskap til leker og materiale som de også vil finne igjen i skolen. Det betyr at det skal være noe gjenkjennbart som barnet har hatt i barnehagen og møter igjen i skolen. Det kan være en bok, sanger, regellek m.m.

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

Vi snakker positivt om skolen og innhold, hjelper barna til å skape oversikt over hvem i gruppen som skal på hvilken skole. Pandaklubb har samlinger hvor de får intensivt mulighetene til begrepsforståelse, selvstendighetstrening og selvhevdelsestrening. Vårt arbeid innebærer at barna skal oppleve mestring og egenutvikling. Barna skal være mest mulig trygge på seg selv og dette vil igjen bygge oppunder den kommende læringsinteressen.

Vi har tett dialog med foreldrene om hvilken informasjon som blir overført til skolene, noe vi benytter samtykkeskjemaet til. En av våre tradisjoner er å invitere alle fra vår barnehage som har begynt på skolen til «ranselfest» i løpet av høsten. I løpet av våren har vi overgangsmøter med skolen og de eldste i barnehaen har blitt invitert på skolebesøk for å se skolen og skoleplassen. På overgangsmøtene kommer skolen/avdelingsleder og sfo leder på besøk. Her snakker vi om alle barna, hva de liker å leke med, fokus områder som barnehagen har jobbet med og interessen til hvert barn.

VI. Foreldremedvirkning

Foreldremedvirkning er et vidt begrep og er alt fra den uformelle daglige kontakten til ulike foreldrearrangementer. Vi inviterer til deltakelse og medvirkning gjennom to årlige foreldresamtaler og til foreldremøter hvor foreldre bl.a. får mulighet til å påvirke årsplanen vår.

Foreldre medvirker gjennom barnehagens foreldreråd, som består av alle foreldrene. Foreldrene i Vallalia har dannet foreldrenes arbeids utvalg, FAU, som består av 2 representanter fra hver avdeling, som igjen velger sine representanter til samarbeidsutvalget (SU).

Foreldremedvirkning innebærer at foreldre tar del i barnehagens virksomhet, uttrykker egne tanker og meninger og er med på å utforme tilbudet som barna gis i barnehagen. Vi ønsker en aktiv dialog og deltakelse med foreldre. Det er barnehagens ansvar å legge til rette for at det blir en god dialog, tillit og trygghet med foreldrene på alle nivå, og sikre at foreldre medvirker i utviklingen av barnehagen. Barnehagen og foreldrene møtes på hver sin arena og kan ha ulike kontekster og har derfor ulik kunnskap om barnet. Et samlet blikk og felles refleksjon bidrar til en mer helhetlig opplevelse som grunnlag for godt samspill om barnet.

VII. Bærekraftig utvikling

Bærekraftig utvikling handler om at mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. Det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barnehagen skal legge grunnlag for barnas evne til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet. Barna skal gjøre erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen.

Hvordan jobber vi i vår barnehage for å fremme bærekraftig utvikling?

- Vi i Vallalia barnehage skal gi barna naturopplevelser, fremme og videreutvikle barnas engasjement for naturens mangfold.
- Vi skal bidra til at barna opplever tilhørighet til naturen.
- Voksne skal vise engasjement for å ta vare på naturen, være aktive lyttere, og stille åpne spørsmål som legger til rette for barns undring og refleksjon.
- Alle avdelinger bruker aktivt nærmiljøet til turer og utflukter.
- Kildesortering

VIII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig.

Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Vallalia barnehage

Vallalia 3

5227 Nesttun

tlf: 53034980

vallalia.barnehage@bergen.kommune.no

<https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/barnehager/vallalia-barnehage>

**BERGEN
KOMMUNE**